

Про діяльність методично-організаційного відділу: цінності, пріоритети, перспективи

Організаційно-методичний відділ як окремий структурний підрозділ університету було створено в 2010 році. У 2012 році відділ було перейменовано на методично-організаційний. Відділ підпорядковується проректору з науково-педагогічної роботи. Згідно зі штатним розписом у структурі відділу передбачено посади завідувача, 2-х методистів та 2-х фахівців.

Відповідно до Положення про методично-організаційний відділ, затвердженого 1 грудня 2012 року, визначено головні завдання відділу, що розкривають як цінності та пріоритети, так і перспективи діяльності. Це:

1. Участь у формуванні стратегічної концепції організаційної, методичної та наукової діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Концепція наукової діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка визначає, що основними її принципами є:

- спрямованість наукової і інноваційної діяльності в університеті на задоволення потреб навчального процесу;
- відповідність тематичних і виробничих планів НДР фаховій спрямованості факультетів і кафедр університету та пріоритетним напрямкам соціально-економічного розвитку України;
- необхідність забезпечення випереджаючого розвитку науки у ВНЗ, що впливає з потреб підготовки фахівців майбутнього;
- досягнення рівня світових кваліфікаційних вимог;
- ефективного використання наукового потенціалу університету для вирішення завдань соціально-економічного розвитку України і Сумщини.

Означені принципи покладено в основу наукової та науково-технічної діяльності університету, що зафіксовано у відповідному положенні, розробленому відділом та перезатвердженому наказом ректора від 29 січня 2018 року № 42.

Перспективу у даному напрямі бачимо у розробці Кодексу етики, який буде регламентувати поведінку адміністрації, науковця-викладача та студента в усіх варіантах їх можливої взаємодії.

2. Координація навчально-методичної та науково-дослідної роботи в СумДПУ імені А. С. Макаренка та вдосконалення їх структурної організації.

З метою координації навчально-методичної та науково-дослідної роботи в університеті та вдосконалення їх структурної організації зусиллями співробітників методично-організаційного відділу було розроблено Положення про діяльність:

– професорської ради (постійно діючого колегіального зібрання професорів університету, що здійснює дорадчі функції при ректорі щодо перспектив розвитку освіти та науки);

– наукової ради (колегіального науково-консультаційного і дорадчого органу університету з питань визначення стратегії організації наукової діяльності, інтеграції з освітньою діяльністю та впровадження інноваційних технологій);

– координаційної ради (колегіального науково-консультаційного і дорадчого органу з питань координації наукових досліджень з педагогічних наук, визначення тематики дисертаційних досліджень аспірантів та докторантів університету в галузі 01 Освіта);

– редакційно-видавничої ради (колегіального дорадчо-консультаційного органу з питань редакційно-видавничої діяльності університету).

Також було розроблено та затверджено, а станом на сьогодні навіть оновлено Положення про порядок надання грифу університету друкованим та електронним виданням та засобам навчального та наукового призначення, підготовлено проект та підписано розпорядження ректора щодо створення комісії з питань дотримання біоетики при проведенні експериментальних досліджень.

Всі вище означені документи унормовують діяльність університету за всіма напрямками, які охоплює науково-дослідна робота.

Співробітниками відділу здійснюється методично-організаційне забезпечення діяльності означених структур.

Так, підсумовуючи діяльність редакційно-видавничої ради вкажемо, що за останні 3 роки за рекомендацією про надання Грифу звернулися автори/укладачі 75 навчальних посібників, 18 одноосібних та 18 колективних монографій, 55 збірників наукових праць та матеріалів конференцій.

Співробітники відділу також долучаються до організації і проведення конкурсу друкованих наукових та навчально-методичних праць викладачів за підсумками кожного календарного року.

3. Моніторинг і аналіз науково-методичної роботи в СумДПУ імені А. С. Макаренка, узагальнення результатів її діяльності, поширення провідного досвіду навчально-методичної та науково-дослідної роботи.

Означений напрям є одним з пріоритетних у діяльності методично-організаційного відділу, що реалізується, перш за все, шляхом підготовки звітної документації до Міністерства освіти і науки України (за підсумками кожного календарного року) та вченої ради університету (за результатами звітної кампанії за підсумками кожного календарного року; за результатами проведення Днів науки в університеті за підсумками навчального року).

Так, моніторинг і аналіз науково-методичної роботи в СумДПУ імені А. С. Макаренка, узагальнення результатів її діяльності дозволяє засвідчити, що

за останні роки в університеті змістилися акценти виконання науково-дослідних робіт на замовлення Міністерства освіти і науки України з виконання фундаментальних досліджень до реалізації прикладних розробок молодими вченими (і це при тому, що чисельність молодих учених університету щороку зменшується: 83 особи у 2014 році проти 45 осіб у 2018 році).

Можемо констатувати позитивну динаміку у чисельності аспірантів університету (50 осіб у 2015 році проти 101 особи у 2018 році). До речі, ця ж тенденція зберігається і щодо численності аспірантів, як навчаються на умовах контракту (12 осіб у 2015 році проти 33 осіб у 2018 році).

Відзначаємо успіхи університету в патентно-ліцензійній діяльності. Специфіка науково-дослідної діяльності педагогічного вишу призводить до досить незначної кількості патентів, авторами або співавторами яких є співробітники університету. Дієвим шляхом виходу з даної ситуації стала реєстрація свідоцтв авторського права, яких за підсумками 2018 року у нас 18 (що в рази більше ніж у минулі роки).

Протягом останніх кількох років стабільно зростає кількість виданих монографій, опублікованих фахових та закордонних статей, статей, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, Copernicus.

Позитивною є й динаміка проведення наукових заходів, перш за все, конференцій та семінарів різного рівня. Проте варто зазначити, що в поступі кількісних показників нам не варто забувати про якість проведених заходів. Також нагадаємо, що проведенню кожного наукового заходу має обов'язково передувати наказ ректора, який готує методист нашого відділу.

Все вище означене є показниками успішності нашого університету не лише на рівні Міністерства освіти і науки України, але й на рівні наших абітурієнтів.

Вагомим аспектом цього ж напряму діяльності відділу є зовнішнє та внутрішнє рейтингування.

На рівні внутрішнього рейтингування – це рейтинг наукової діяльності кафедр та науково-педагогічних співробітників університету, алгоритм якого оновлюється щороку відповідно до актуальних напрямів діяльності вишу. Як відомо, дане рейтингування здійснюється 4-й рік поспіль зусиллями співробітників методично-організаційного відділу.

На рівні зовнішнього рейтингування співробітники методично-організаційного відділу здійснюють систематичний моніторинг позицій нашого університету за інформацією різних рейтингових систем. Це і Бібліометрика української науки, і Webometrics, і Scopus, і Top-200.

В останні декілька років співробітниками відділу проведено системну роботу з реєстрації і створення профілів науковців університету в наукометричній базі Google Академія. Проведено системну роботу з реєстрації в системі ORCID. Все це

спрямовано на популяризацію та поширення прогресивного досвіду навчально-методичної та науково-дослідної роботи співробітників нашого університету.

4. Методично-організаційне забезпечення створення Ресурсних Центрів, Центрів Трансферу освітніх і виховних технологій, підвищення науково-педагогічного потенціалу співробітників з метою кадрового забезпечення процесів інноваційного розвитку університету, участі студентської молоді в міжнародних і всеукраїнських олімпіадах і конкурсах.

Показниками успішної наукової діяльності університету є діяльність наукових шкіл, інноваційних та традиційних наукових підрозділів.

Станом на сьогодні в університеті діють 20 зареєстрованих наукових шкіл.

Наукову діяльність здійснюють: 8 ресурсних центрів і центрів трансферу технологій, 1 центр колективного користування, 4 навчально-наукові центри, 2 міжвідомчі, 1 міжуніверситетська, 1 студентська та 24 університетські науково-дослідні лабораторії.

Співробітниками відділу здійснюється координація та моніторинг діяльності вказаних структур. Зокрема, було розроблено типові положення про наукові школи, науково-дослідні лабораторії, ресурсні центри та центри трансферу технологій. Хочемо звернутися до присутніх керівників структурних підрозділів та науковців про важливість дотримання прописаних процедур реєстрації, що є необхідною умовою легітимного існування вказаних структур та ефективної роботи відділу, зокрема в аспекті звітування перед Міністерством освіти і науки України.

В аспекті підвищення науково-педагогічного потенціалу співробітників університету з метою кадрового забезпечення процесів інноваційного розвитку вищу підкреслимо необхідність проходження підвищення кваліфікації, наукових стажувань поза межами університету. Також звертаємо увагу на необхідність інформування методично-організаційного відділу про проходження таких стажувань, особливо за межами України.

Вагомою частиною діяльності співробітників методично-організаційного відділу є методично-організаційне забезпечення участі студентської молоді в міжнародних і всеукраїнських олімпіадах і конкурсах. Підкреслимо, що щорічно понад 50 студентів університету беруть участь у II турі Всеукраїнської студентської олімпіади, близько 50 студентів – у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт.

5. Науково-методичне забезпечення та координація роботи Ради молодих учених СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Рада молодих учених СумДПУ імені А. С. Макаренка діяла згідно з Положенням, схваленим на засіданні Вченої ради університету 29 жовтня 2012 року (протокол № 3). Методично-організаційний відділ систематично здійснював координацію роботи Ради молодих учених університету.

Здійснювалися активні робочі контакти з багаторічним її очільником, начальником відділу міжнародних зв'язків університету, кандидатом філософських наук Денежниковим С. С.

Прийняття нового Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) внесло корективи до концептуальних та організаційних засад діяльності означеного органу самоврядування наукової молоді нашого університету. Станом на сьогодні Рада молодих вчених припинила діяльність, натомість було налагоджено роботу Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, що діє на підставі Положення, затвердженого наказом ректора від 30 жовтня 2017 року № 473. У цьому процесі співробітники методично-організаційного відділу взяли безпосередню участь. Ефективністю відзначається співпраця з нинішнім головою Наукового товариства, доцентом кафедри бізнес-економіки та адміністрування, кандидатом економічних наук, доцентом Омелянцем В. А.

б. Надання методичної допомоги по залученню в СумДПУ імені А. С. Макаренка дослідницьких грантів.

Наголосимо на необхідності інформування відділу щодо реалізації грантів на науково-дослідну роботу.

У даному напрямі говоримо в основному про перспективи, що пов'язані з нещодавно наданою нашою адміністрацією можливістю введення до штатного розпису посади фахівця відділу з питань грантрайтингу та міжнародної діяльності.

Таким чином, співробітники методично-організаційного відділу здійснюють систематичну координацію та моніторинг усіх напрямів науково-дослідної діяльності університету. Проте наголосимо, що запорукою ефективної роботи відділу є не лише наша наполеглива праця, але й ваша допомога (оперативне реагування на запити, а головне вчасне інформування про відкриття та діяльність наукових підрозділів, підписання договорів про наукову співпрацю, проведення заходів, здійснення стажувань, реалізацію грантів, перемоги у конкурсах та олімпіадах тощо). Також сподіваємося на подальшу допомогу адміністрації університету у покращенні умов праці нашого відділу, а саме в наданні окремого приміщення, що консолідує зусилля співробітників, а відтак підвищить ефективність діяльності.

Завідувач
методично-організаційного відділу

Д. В. Мартиненко

Звіт заслухано на засіданні вченої ради університету
(протокол №9 від 22.04.2019 р.).